

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Харківський національний автомобільно-дорожній
університет

Методичні вказівки
до курсової роботи
з дисципліни «Менеджмент»
для студентів заочної форми навчання
за напрямом підготовки
6.030504 «Економіка підприємства»

Харків 2012

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Харківський національний автомобільно-дорожній
університет

Методичні вказівки
до курсової роботи
з дисципліни «Менеджмент»
для студентів заочної форми навчання
за напрямом підготовки
6.030504 «Економіка підприємства»

Затверджено методичною
радою університету,
протокол №   від   р.

Харків 2012

Укладачі: В.В. Блага
А.М. Лисанова
В.В. Благой

Кафедра економіки підприємства

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Менеджмент» відноситься до циклу нормативних дисциплін загальноєкономічної підготовки фахівців за напрямом підготовки 6.030504 «Економіка підприємства».

Метою викладання дисципліни є формування системи фундаментальних знань з менеджменту, способів, механізмів та інструментарію системного управління організацією.

Предметом даної навчальної дисципліни є закономірності формування і функціонування системи управління організацією.

У відповідності до робочої програми дисципліни «Менеджмент», окрім лекцій, передбачені практичні заняття та відведені години на виконання курсової роботи. На практичних заняттях відпрацьовується методика виконання завдань. Особливе значення має самостійна робота студента, що полягає у виконанні індивідуального семестрового завдання з метою розвитку його ініціативи в рішенні організаційних питань менеджменту. Студент зобов'язаний вміти використовувати практичні дані та поєднувати їх з отриманими теоретичними знаннями, вміло користуватися довідковою літературою.

Мета самостійної роботи студентів поза університетом – закріплення теоретичних і практичних знань, отриманих у процесі вивчення курсу «Менеджмент».

Задача написання курсової роботи – набуття студентами практичних навиків застосування основ теорії прийняття управлінських рішень, методів обґрунтування управлінських рішень, принципів менеджменту, здійснення планування в організації, реалізації організації як функції управління, застосування мотивації, управлінського контролю, поняття лідерства, реалізації комунікації в управлінні, проведення оцінки ефективності управління.

1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ ТА ЇЇ ЗМІСТ

1.1 Загальні вказівки до виконання курсової роботи

Прийняття управлінських рішень - найважливіший етап менеджменту організацій. Це і є метою виконання студентами індивідуального семестрового завдання.

Виконання курсової роботи вимагає плідної самостійної роботи студента з метою розвитку його ініціативи в рішенні організаційних питань менеджменту. Студент зобов'язаний вміти використовувати практичні дані та поєднувати їх з отриманими теоретичними знаннями, вміло користуватися довідковою літературою.

Курсова робота оформляється у вигляді пояснювальної записки обсягом 15 - 25 сторінок з необхідними графіками, таблицями і т.д.

При оформленні пояснювальної записки необхідно дотримуватися наступних вимог:

- всі таблиці і рисунки в тексті повинні бути пронумеровані і позначені заголовками;
- до записки необхідно включити список використаної літератури із зазначенням найменування джерела, місця видання, видавництва, рік видання, кількості сторінок.

1.2 Збір вихідних даних і матеріалів для виконання курсової роботи

Вихідну інформацію збирають на підприємстві (фірмі, організації) відповідно до теми індивідуального семестрового завдання. Використовуються також літературні джерела, конспекти студента.

Збір організаційних даних здійснюється студентами в різних службах підприємства. При зборі матеріалів необхідно використовувати загальногалузеві нормативи, додаткові і довідкові джерела.

1.3 Зміст курсової роботи

Номер теми курсової роботи відповідає номеру за списком в групі студентів і видається викладачем.

Матеріал курсової роботи складається з наступних розділів:

Вступ.

1. Визначення проблеми, що виникла.
2. Розробка алгоритму процесу ухвалення управлінського рішення.
3. Обґрунтування інформаційного забезпечення процесу ухвалення управлінського рішення.
4. Розробка тактичних задач по забезпеченню прийнятого варіанту управлінського рішення.
5. Формування інноваційного плану по реалізації тактичних задач.

Висновки

Література

У вступі необхідно стисло сформулювати, які задачі необхідно вирішити з метою удосконалення системи менеджменту в організації, враховуючи тему курсової роботи.

Висновки в індивідуальному семестровому завданні повинні відбивати результативність її змісту.

2. ВИЗНАЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ, ЩО ВИНИКЛА

У даному розділі необхідно розробити модель управління за відхиленнями. При цьому відхиленням є тема курсової роботи.

Послідовність виконання даного розділу:

- 2.1 Установити проблему, що виникла (відхилення), і докладно її викласти;
- 2.2 Проаналізувати джерела (причини) її виникнення;
- 2.3 Продиференціювати виниклу проблему: зовнішня або внутрішня відносно підприємства.

3. РОЗРОБКА АЛГОРИТМУ ПРОЦЕСУ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКОГО РІШЕННЯ

У даному розділі розробляється технологія прийняття управлінського рішення стосовно проблеми, що виникла (відхиленню), на підставі стандартного алгоритму, який приведений нижче (рис. 1).

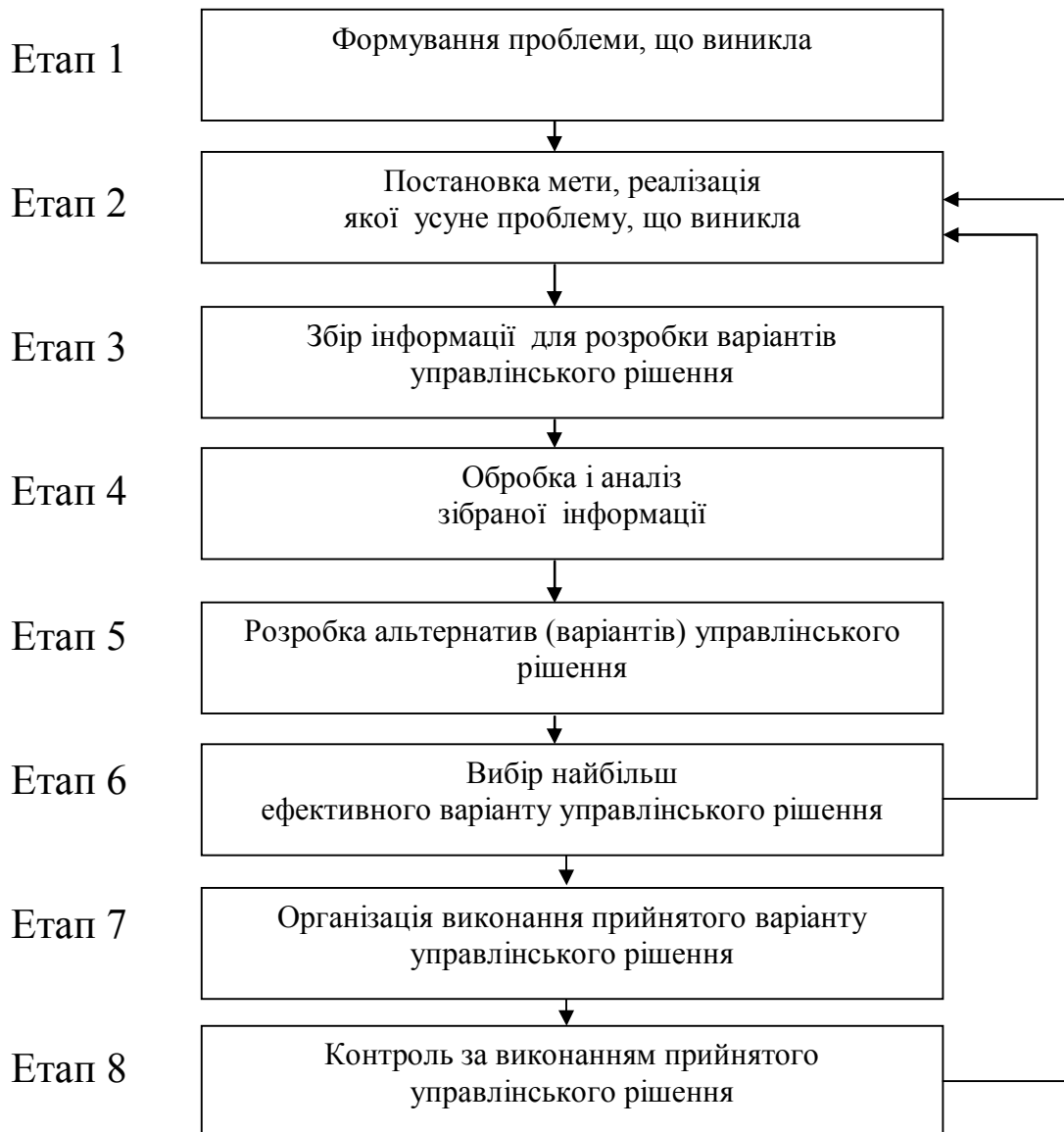

Рисунок 1 - Стандартний алгоритм процесу прийняття управлінського рішення

Етап 1

Назвати проблему, для чого звернутися до теми курсової роботи. Установити, який менеджмент буде потрібно застосувати для усунення виявленої проблеми (відхилення); ситуаційний – якщо проблема внутрішня, проблемний – якщо проблема зовнішня.

Етап 2

Мета – це бажаний результат, який потрібно одержати в менеджменті. При визначенні мети необхідно вказати критерій її досягнення:

- економічний;
- організаційний;
- технічний (технологічний);
- соціальний;
- поведінковий.

На цій підставі (за критерієм) сформулювати мету, при досягненні якої (за допомогою реалізації прийнятого варіанта управлінського рішення) проблема перестає існувати.

Етап 3

На даному етапі необхідно вирішити наступні питання:

- яка інформація необхідна для прийняття управлінського рішення (найменування документів, наказів, повідомлень і т.д.)
- скільки необхідно мати (зібрати) інформації (обсяг вибірки)
- за який період потрібно мати конкретну інформацію (за рік, ряд років, місяць, годину, добу)
- хто (посада, відділ) буде зайнятий пошуком і збором інформації.

Етап 4

Варто вирішити питання про те, якими методами (способами) буде оброблятися зібрана інформація (статистичні методи, рівень логічного аналізу або ін.). Хто (посада, відділ) буде зайнятий на даному етапі процесу прийняття управлінського рішення.

Етап 5

Указати мінімум два варіанти можливих управлінських рішень по усуненню конкретної проблеми (заданого відхилення) і оцінити їх на рівні логічного аналізу.

Етап 6

Сформулювати чітко і ясно обраний найбільш ефективний варіант управлінського рішення, ґрунтуючись на зазначеному критерії досягнення поставленої мети (зворотний зв'язок етап 6 – етап 2).

Етап 7

Указати, хто (посада, відділ) конкретно буде задіяний у виконанні прийнятого варіанта управлінського рішення; назвати термін виконання.

Етап 8

Указати, хто (посада, відділ) буде здійснювати контроль виконання управлінського рішення і форму контролю.

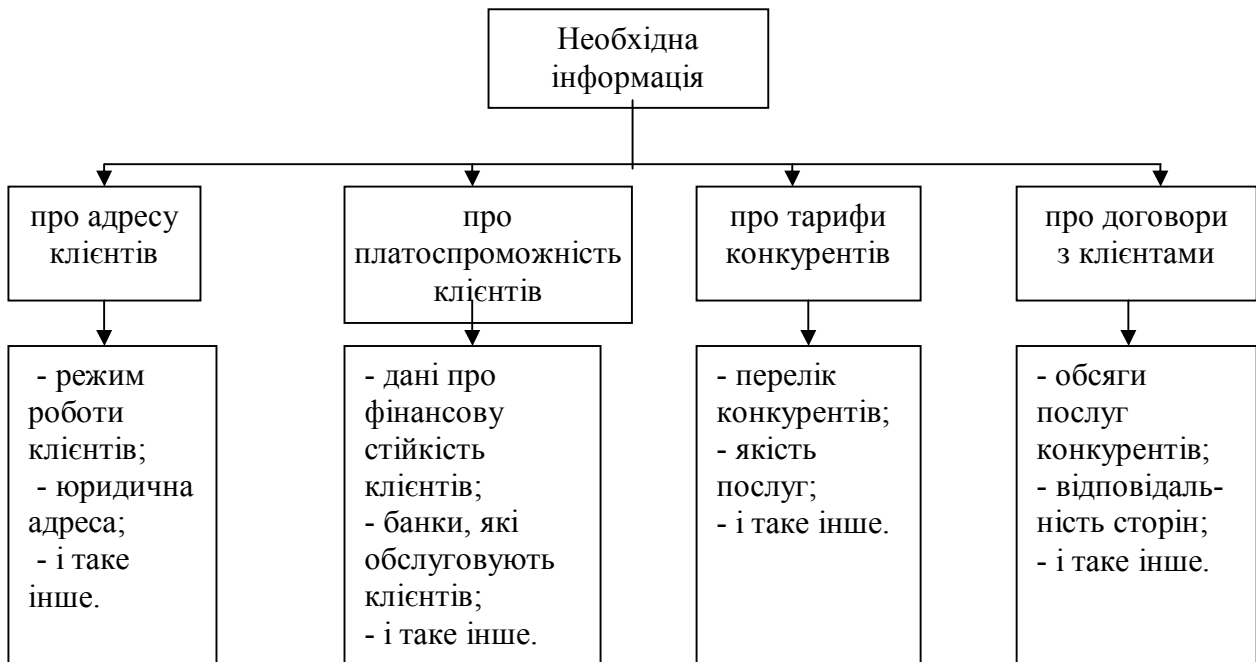

Рисунок 3 – Приклад схеми джерел отримання інформації (дані для прийняття управлінського рішення стосовно заданої проблеми)

5. РОЗРОБКА ТАКТИЧНИХ ЗАДАЧ ПО ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ ПРИЙНЯТОГО УПРАВЛІНСЬКОГО РІШЕННЯ

На підставі етапу 7 процесу прийняття управлінського рішення сформулювати набір оперативних задач (тактичних) і представити їх у вигляді строгої послідовності, починаючи з пріоритетної (що в першу чергу потрібно виконати, що в другу і т.д.).

Таким чином, необхідно дати конкретний перелік видів робіт, які потрібно виконати для реалізації прийнятого управлінського рішення.

Варто побудувати оперограму організації виконання прийнятого варіанта управлінського рішення. З цією метою в графічному виді представити тактичні задачі і конкретних виконавців тактичних задач.

Таблиця 2 – Приклад оперограми процесу організації виконання тактичних задач по реалізації управлінського рішення

№ з/п	Задачі	Виконавці			
		Директор підприємства	Спеціалісти відділу кадрів	Майстер РС	Начальник ВК
1	Прийняття рішення про збільшення штату	✓	х	х	х
2	Видання відповідного наказу	х	х	х	✓
3	Оголошення про набір персоналу	х	✓	х	х
4	Проведення співбесід	х	х	✓	х
5	Відбір персоналу	х	х	х	✓
6	Оформлення документації при прийнятті на роботу	х	✓	х	х
7	Контроль за виконанням рішення	✓	х	х	х

Найменування виконавців повинно залежати від змісту прийнятого варіанту управлінського рішення.

6. ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПЛАНУ ПО РЕАЛІЗАЦІЇ ТАКТИЧНИХ ЗАДАЧ

Визначити тактичні задачі по усуненню виявлених відхилень, вказати способи і прийоми їх виконання, конкретних виконавців зазначених тактичних задач; хто буде здійснювати контроль за виконанням задач; установити терміни виконання задач і можливі джерела фінансування. Результати представити в табл. 3.

Таблиця 3 – Інноваційний план по реалізації тактичних задач

№ з/п	Виявлений недолік	Найменування заходів, спрямованих на усунення виявлених недоліків	Виконавець, конкретна ділянка	Терміни впровадження	Джерела фінансування
1					
2					

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрушків Є. М., Кузьмін О. Є. Основи менеджменту. – Львів: Світ, 2005 – 295 с.
2. Ансофф И. Стратегическое управление – М.: Экономика, 2000 – 220 с.
3. Чейз Р. Б., Эквилайн Н. Дж., Якобс Р. Ф. Производственный и операционный менеджмент: Пер. с англ. — 8-е изд. — М.: Вильямс, 2001. — 704 с.
4. Мескон М. и др. Основы менеджмента – М.: Дело, 1992 – 702 с.
5. Поршнева А. П. Управление инновациями в условиях рынка – М.: РИЦЛО, 1993 – 252 с.
6. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1, 2 / Редкол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін.- К.: Видавничий центр "Академія", 2000.- 840 с.
7. Зайцев Н. Экономика промышленного предприятия. 3-е изд.- М.: ИНФРА-М, 2000.- 358 с.
8. Збірник ігор і задач з дисципліни "Економіка підприємства": Навч. посіб. для ВНЗ/ Шапілова Н.В.-Х.: Консум, 2000.-100с.
9. Киперман Г. Экономика предприятия. Словарь.- М.: Юрист, 2000.- 272 с.
10. Мних Є. В., Ференц І. Д. Економічний аналіз: Навч. посібник- Львів: "Армія України", 2000- 240 с. .
11. Пелих А. С. Экономика предприятия. 100 экзаменационных советов.- М.: Март, 2000.- 362 с.
12. Примак Т. О. Економіка підприємства: Навчальний посібник- К.: Вікар, 2001- 178 с.
13. Тренёв Н.Н. Предприятие и его структура: Диагностика. Управление. Оздоровление: Учеб. пособие для вузов.- М., 2000.- 240с.
14. Экономика предприятия / Под ред. Горфинкеля В. Я.3-е изд.- М.: ЮНИТИ, 2001- 367 с.
15. Яккока Ли. Карьера менеджера. – М.: Прогресс, 1995 – 250 с.

Навчальне видання

Методичні вказівки
до курсової роботи
з дисципліни «Менеджмент»
для студентів заочної форми навчання
за напрямом підготовки
6.030504 «Економіка підприємства»

Укладачі:

Блага Вікторія Вікторівна
Лисанова Алла Митрофанівна
Благой Віталій Валерійович

Відповідальний за випуск:

І.А. Дмитрієв